
Revisionsrapport
***Granskning av kommunens
beredskap avseende risker
för korruption och andra
oegentligheter***

Sandvikens kommun

Pär Månsson
Leif Karlsson
Hanna Frank-Larsson
2012-11-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Revisionsfrågor och kontrollmål	3
2.3	Avgränsning	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Har kommunstyrelsen genomfört bedömningar av var i verksamheten risker kan uppträda?	5
3.2	Har kommunstyrelsen utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet?	6
3.3	Genomförs det förebyggande arbetet enligt antagna riktlinjer?	9
3.4	Genomförs kontroller av risker för oegentligheter?	10
3.5	Finns det en beredskap för oförutsedda händelser?	11
3.6	Vilken uppföljning och rapportering förekommer?	12
3.7	Seminarium beträffande risker för korruption och andra oegentligheter	12

Bilaga 1, Presentation vid seminarium

Bilaga 2, Anteckningar från diskussion vid seminarium

1 Sammanfattning

Revisorerna i Sandviken kommun har givit PwC i uppdrag att övergripande granska kommunstyrelsens arbete avseende hantering av risker för korruption och andra oegentligheter (EKO-frågor).

Nedanstående revisionsfrågor ska besvaras:

- Är kommunstyrelsens arbete med EKO-frågor ändamålsenligt?
- Är den interna kontrollen avseende EKO-frågor tillräcklig?

Granskningen har genomförts i två delar:

Del 1 omfattade intervjuer med ledande befattningshavare inom kommunen och de kommunala bolagen samt genomgångar av styrande dokument. Detta genomfördes under våren 2012.

Del 2 omfattade ett seminarium som anordnades den 10 oktober 2012. Seminariet riktades sig till ledande befattningshavare inom kommunen och de kommunala bolagen. Vid seminariet presenterades våra iakttagelser och slutsatser från del 1 i granskningen. Vidare diskuterades aktuella frågeställningar inom det granskade området.

Sammanfattningsvis gör vi följande bedömning av kommunens arbete med att hantera risker för korruption och andra oegentligheter.

- Kommunen har ett strukturerat arbetssätt när det gäller intern kontroll som bygger på av kommunfullmäktige antaget reglemente för intern kontroll. För de helägda kommunala bolagen läggs vissa krav på arbete med intern kontroll fast i kommunens företagspolicy. Arbetssättet innebär ett system för väsentlighets- och riskanalyser samt en plan för uppföljning av den interna kontrollen.
- Vi bedömer att kommunens nuvarande arbete med att hantera risker för korruption och andra oegentligheter inte är helt ändamålsenligt. Vi anser att det finns brister beträffande medvetenheten om risker i kommunkoncernens verksamhet och förbättringsmöjligheter vad gäller det förebyggande arbetet.
- Vi bedömer att den interna kontrollen avseende EKO-frågor inte är tillräcklig.
- Det finns en ambition att från kommunen på ett mer proaktivt arbetssätt arbeta med dessa frågor. Vi saknar dock ett formellt och sammanhållet dokument med vägledande riktlinjer. Under november 2012 har etiska riktlinjer för de kommunala bolagen utarbetats men ännu inte fastställts av moderbolaget Sandviken Stadshus AB.

Vi rekommenderar följande åtgärder för att stärka kommunens arbete med att hantera risker för korruption och andra oegentligheter (EKO-frågor):

- Fortsätt arbetet med att ta fram och implementera riktlinjer inom kommunkoncernen och säkerställ att dessa genomsyrar hela den kommunala verksamheten. En värdegrund/riktlinjer kan utgöra ett stöd och bidra till öppenhet vid diskussioner om vad som är acceptabelt och inte acceptabelt. Sådana riktlinjer kan även tydliggöra kommunens nolltolerans mot oegentligheter.
- Fortsätt med att utveckla existerande arbete med intern kontroll enligt reglemente för intern kontroll och företagspolicy. Säkerställ där att risker kopplade till korruption och andra oegentlighet får tillräcklig

uppmärksamhet. Säkerställ att kraven på systematik i riskanalyser och kontrollplaner är likartade inom kommun och bolag. Säkerställ att specifika kontroller avseende risker för korruption och andra oegentligheter genomförs.

- Börja med att utforma en handlingsplan för beredskap om korruption och oegentligheter inträffar. Detta inbegriper riktlinjer och rutiner för att hantera situationer om anställda blir utsatta för otillåten påverkan eller agerar oegentligt. Dessa kan omfatta förändrade rutiner, utbildningsinsatser, utökade eller nya kontrollaktiviteter, påföljd för anställda samt informationsfrågor.
- Börja med en systematisk uppföljning av bisysslor.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Bedrägerier och oegentligheter dyker upp med jämna mellanrum. De händelser som figurerat i media har bland annat medfört att uppmärksamheten riktats mot kommunernas förebyggande arbete i syfte att begränsa riskerna för att oegentligheter ska uppstå, med påföljd att förtroendet för kommunerna skadas.

Revisionen kan peka på risker och på behovet av väl fungerande intern kontroll, samt pröva dess ändamålsenlighet. Med utgångspunkt i väsentlighet och risk har revisorerna i Sandvikens kommun beslutat att övergripande granska kommunens arbete med EKO-frågor (Etik, Korruption, Oegentligheter).

2.2 Revisionsfrågor och kontrollmål

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är kommunstyrelsens arbete med EKO-frågor ändamålsenligt?
- Är den interna kontrollen avseende EKO-frågor tillräcklig?

Kontrollmål/granskningsmål

- Har kommunstyrelsen genomfört bedömningar av var i verksamheterna risker kan uppträda?
- Har kommunstyrelsen utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet?
- Genomförs det förebyggande arbetet enligt antagna riktlinjer?
- Genomförs kontroller av risker för oegentligheter?
- Finns det en beredskap för händelser?
- Vilken uppföljning och rapportering förekommer?

2.3 Avgränsning

Granskning har koncentrerats på kommunens förebyggande arbete att skydda sig mot att EKO- problem inträffar. Granskningen har gjorts på en övergripande nivå och omfattar även de kommunala bolagen.

2.4 Metod

Granskningen har innefattat dokumentstudier av ledande och styrande dokument som avser EKO-frågor, bland annat har chefs- och ledarskapspolicy, internkontrollplan, företagspolicy och inköbspolicy granskats.

Intervjuer har gjorts med verksamhetsföreträdare för Sandvikens kommun:

- Kommundirektör
- Ordförande i Kommunstyrelsen
- Ekonomichef
- Controller
- Inköpschef
- Förvaltningschefer

Intervjuer med ledande befattningshavare i följande bolag har genomförts i granskningen:

- Sandvikens Stadshus AB
- Sandviken Energi AB
- Sandvikenhus AB
- Göransson Arena AB
- Högbo Bruk AB
- Sandviken Specialfastigheter AB

Seminarium har genomförts 2012-10-10, seminariets innehåll var:

- Risker för korruption och oegentligheter
- Noteringar från genomförda intervjuer
- Diskussion kring förebyggande arbete, behov av kontroller sam behov av uppföljning och rapportering.

Seminariet riktade sig till ledande befattningshavare inom förvaltningar och bolag.

3 Granskningsresultat

3.1 Har kommunstyrelsen genomfört bedömningar av var i verksamheten risker kan uppträda?

Iakttagelser

Kommunstyrelsen genomför en riskanalys för den egna förvaltningen som innefattar riskområden vilka är förknippade med etik, korruption och oegentligheter. Dock genomförs inga kommunövergripande riskanalyser.

På förvaltningsnivå har det inte genomförts systematiska och dokumenterade riskanalyser som innefattar EKO-frågor. Ett fåtal förvaltningar har identifierat riskområden där bl a oegentligheter kan inträffa i deras verksamhet och påbörjat åtgärder.

Endast ett av bolagen genomför årligen en systematisk riskanalys som dokumenteras. Den innefattar dock inte EKO-frågor på ett systematiskt sätt.

Vid intervjuerna har riskområden där oegentligheter kan inträffa lyfts. Dessa områden har framför allt varit kontanthantering, entreprenader, upphandlingar och inköp.

Det finns en upprättad rutinmall för risk- och väsentlighetsbedömning för kommunen från 2007. Tanken är att nämnderna ska använda sig av denna för att identifiera risker och därifrån välja ut processer/rutiner som ska ingå i internkontrollplanen.

Inom vare sig kommunen eller bolagen har frågan beträffande risker för oegentligheter diskuterats systematiskt. Frågor kring etik, korruption och oegentligheter aktualiseras vid händelser som exempelvis i Göteborg eller vid händelser inom den egna kommunen. På förvaltningsnivå uppges att diskussioner kring oegentligheter förs i ledningsgrupper, på arbetsplatsträffar etc.

De intervjuade upplever ingen oro avseende att förtroendeskadande oegentligheter kan inträffa inom kommunen, på grund av att det är en mindre kommun och det är en bra arbetsgemenskap. Det finns dock medvetenhet om att det är lätt att invaggas i en falsk trygghet.

Reflektioner och bedömning

Riskanalyser är en väsentlig del i det förebyggande arbetet kring EKO-frågor. Utifrån genomförd granskning kan konstateras att det inte görs systematiska, övergripande riskanalyser utifrån ett EKO-perspektiv. Det har tagits fram en mall för väsentlighets- och riskbedömning vilket är positivt. Det är viktigt att mallen kommuniceras i verksamheten:

Vår bedömning är att arbetet med riskanalyser är ett utvecklingsområde inom bolagen. Det är väsentligt att kommunstyrelsen och Sandviken Stadshus AB påpekar vikten av ett systematiskt arbete med riskanalyser för att stärka den interna

kontrollen och minska risken för att oegentligheter inträffar. Mallen för riskbedömning kan med fördel även kommuniceras till och tillämpas i de kommunala bolagen.

3.2 Har kommunstyrelsen utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet?

Iakttagelser

I granskningen har vi noterat att det inte finns dokumenterade och fastlagda riktlinjer avseende arbetet med EKO-frågor. Det sker inget regelbundet samarbete mellan kommunen och bolagen i dessa frågor.

Kommundirektören genomförde på uppdrag av kommunstyrelsen en utbildningsdag kring mutor och bestickning år 2010. Utöver detta har kommuncontrollern deltagit i ett seminarium som SKL genomförde kring EKO-frågor och som föredrogs i kommundirektörens ledningsgrupp.

Vid våra intervjuer framkom att vissa områden och gränsdragningar behöver tydliggöras. En övergripande dialog kring arbetssätt och styrande/stödjande dokument har dock efterfrågats vid intervjuerna.

Värdegrund

Det har inletts ett arbete med framtagande av etiska riktlinjer som ska gälla tjänstemän och förtroendevalda i Sandvikens kommun. Vid intervjuerna har visionsdokumentet "Vision 2025" framhållits som en form av värdegrundsdokument. Etiska riktlinjer för de kommunala bolagen har utarbetats per november 2012.

I kommunen har Bygg- och Miljöförvaltningen utarbetat och dokumenterat en egen värdegrund. Kunskapsförvaltningen har också genomfört ett liknande arbete och tagit fram en vision som kan jämföras med en värdegrund.

Av bolagen är det endast Sandviken Energi AB som har en dokumenterad värdegrund. Sandvikenhus AB har ett dokument som kan liknas vid en värdegrund.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har utarbetat ett internt kontrollreglemente som omfattar ansvar för styrelse, nämnder, förvaltningschefer och enhetschefer. Intern kontrollreglementet beslutades av kommunfullmäktige i juni 2007.

Enligt reglementet ska varje nämnd/förvaltning utarbeta en internkontrollplan som revideras minst en gång per mandatperiod. I reglementet finns bilagor som beskriver riskanalys, intern kontrollplan, uppföljning och rapportering. Reglementet innehåller även mallar för genomförd kontroll och rapportering av brister.

I reglementet och de utarbetade mallarna ingår vissa områden som är förknippade med risker för oegentligheter, som exempelvis inköp och upphandling.

Under 2011 påbörjades ett arbete med att stärka internkontrollarbetet inom kommunen. Kommunens controller fick ansvar att samordna arbetet med kommunens internkontrollplaner.

I granskningen noteras att samtliga förvaltningar har utarbetat internkontrollplaner som är uppbyggda efter en kommungemensam mall. Utgångspunkten för planerna 2012 var enligt kommunstyrelsen två identifierade riskområden – fakturering av underleverantörer och beställningsrutiner. Områdena är utvalda utifrån en riskbedömning för korruption. Nämndernas/förvaltningarnas internkontrollplaner innefattar vissa riskområden för oegentligheter, korruption etc.

För de helägda kommunala bolagen läggs vissa krav på arbete med intern kontroll fast i kommunens företagspolicy.

Bolagen har inte kommit lika långt i sitt arbete med intern kontroll. Endast ett av bolagen, Sandviken Energi AB, hade vid granskningstillfället en dokumenterad intern kontrollplan.

Policydokument

Vid intervjuerna framhålls att EKO-frågor upplevs utgöra en del av arbetet med intern kontroll varför separata dokument med riktlinjer kring EKO-frågor inte utarbetats.

Det pågår en översyn av kommunens policies. Tanken är att översynen ska leda till att ett kommunövergripande ledningssystem byggs upp. Inom kommunen ska det enligt de intervjuade finnas ett antal dokument som berör EKO-frågor, som exempelvis jäv och bisyssla. I bolagen har förekomsten av utarbetade dokument kring exempelvis jäv och bisyssla varit varierande. Flera av bolagen saknar sådana dokument.

Vid granskningen har framkommit att det inom såväl kommunen som bolagen förs vissa diskussioner kring jäv. Men dessa har inte diskuterats systematiskt, och oftast görs det på ledningsnivå.

Förekomsten av bisyssla inom kommunen och bolagen uppfattas av de intervjuade som låg. Det görs dock ingen systematiskt kontroll kring de anställdas bisysslor utan medarbetarna själva ansvarar för att meddela kommunen om eventuella bisysslor.

Inköp

Kommunen har en egen inköpsenhet som organisatoriskt tillhör kommunstyrelseförvaltningen. Varje förvaltning har inköpsamordnare som ingår i en beställargrupp. Inköpsamordnarna ansvarar för att signalera till inköpsenheten om bl a förbättringar av avtal. Dessutom finns beställansvariga i kommunen som ansvarar för centralkök, resor m.m. Bolagen har i viss mån kontakt med kommunens inköpsavdelning och kommunjurist.

Det finns en utarbetad upphandlingspolicy som antogs av kommunfullmäktige i juni 2007. Vid intervjuer framkommer att det finns ett uppdrag för inköpschefen att uppdatera policyn. I upphandlingspolicyn fastställs inköpsenhetens ansvar för genomförande och samordning av kommunens upphandlingsverksamhet. Förvaltningarna kan själva genomföra upphandlingar men dessa måste följa kommunens upphandlingspolicy.

Inköpsenheten ansvarar för att samordna kommunövergripande upphandlingar enligt upphandlingspolicyn. Vid intervjuer har det framkommit att samordning av upphandlingar mellan förvaltningar inte sker i någon större utsträckning. Det finns ett "stuprörstänk" kring upphandling.

Det ska framhållas att bolagen arbetar aktivt med inköpsfrågorna både vad gäller ramavtalsföljsamhet och inköpsutbildningar för sin personal. Sandviken Energi AB har under ett par år arbetat medvetet med att lyfta inköpsfrågorna med bl.a. en egen avtalsdatabas och omfattande utbildningsinsatser inom bolagskoncernen. Sandvikenhus AB arbetar också på motsvarande sätt för att säkerställa både inköpsrutiner och kvalitetssäkrad upphandling av byggtreprenader.

Enligt genomförda intervjuer händer det att förvaltningarna gör direktupphandlingar. Kommunen har ett fastställt dokument avseende direktupphandling som bl.a. innehåller riktlinjer för när detta får ske. Även detta dokument är från 2007.

Uppföljning av ramavtal och trohet vid inköp ute i kommunens förvaltningar följs löpande av inköpschefen.

I granskningen framhålls avtalsföljsamheten som ett förbättringsområde eftersom förvaltningarna ibland gör inköp utanför ramavtalen. Det pågår ett arbete med att datalagra aktuella avtal för att underlätta tillgång och åtkomst om vilka ramavtal som kommunen har tecknat. Det är också viktigt att nuvarande följsamhet mot ingångna ramavtal mäts.

För att förbättra kunskapen gällande upphandling och ramavtal ingår upphandling/inköp sedan 2011 i utbildningen för chefer under chefsdagarna. Enligt upphandlingspolicyn är kommunstyrelsen ansvarig för fastställande av kvalitetssäkringsrutiner för upphandling/inköp i kommunen. I dagsläget finns inte sådana rutiner framtagna. Kommunstyrelsen har gett inköpschefen i uppdrag att se över inköpsrutinerna och inköpsprocessen i kommunen.

Kommunens inköpsenhet ska enligt upphandlingspolicyn även hjälpa bolagen. I granskningen har det framkommit att flera av bolagen väljer att kontakta inköpsenheten vid upphandlingar. Samarbetet upplevs fungera bra.

Behovet av vägledande dokument upplevs av de intervjuade som lågt. Endast ett av bolagen har en anställd inköpschef. I de andra bolagen ligger ansvaret för inköp på VD, ekonomichef och/eller verksamhetsansvarig.

Reflektioner och bedömning

I och med arbetet med framtagandet av etiska regler har kommunstyrelsen påbörjat ett arbete med att synliggöra och dokumentera etik och moralfrågor i kommunen. Det är bra att ha ett policydokument som stöd för förvaltningar och bolag. Men det krävs att dokumentet implementeras i verksamheten och blir ett levande dokument. Vår bedömning är att ledningens inställning tillsammans med ett värdegrundsarbete är väsentligt för att förebygga risker för korruption och oegentligheter.

De senaste åren har kommunens arbete med internkontroll skärpts. Det har bl.a. byggts upp ett system för intern kontroll och kommunens controller har fått ett ansvar för samordning av internkontrollplaner. Vi bedömer att det finns tydliga riktlinjer för arbetet med internkontroll inom kommunen. Varje nämnd ska göra en

egen riskbedömning. I bedömningen vägs konsekvens och sannolikhet för att eventuella händelser kan inträffa vilket nämnden ska ta hänsyn till i sin årliga internkontrollplan. Däremot så framgår det inte att arbetet också omfattar specifikt EKO- frågor. Vår bedömning är att kommunens arbete med intern kontroll kan utvecklas så att även EKO-frågor innefattas på ett tydligare sätt.

Vid vår granskning har det framkommit att verksamhetsföreträdarna anser att kommunens inköpsorganisation fungerar bra som stöd vid upphandlingar och inköpsfrågor. Det är positivt att det pågår ett arbete med uppdatering av kommunens upphandlingspolicy (2007). Det är dock viktigt för kommunstyrelsen att säkerställa att inköpsavdelningen kopplas in vid upphandlingar. Dels för att säkerställa att upphandlingarna genomförs korrekt men även för att öka samordningen av upphandlingar mellan förvaltningarna. Vår bedömning är att samordningen av upphandlingar mellan förvaltningarna kan förbättras.

Avtalsföljsamheten är en viktig del i det förebyggande arbetet då inköp ofta är förknippat med stora risker för korruption och oegentligheter. Det är viktigt att ingångna ramavtal efterlevs och att avtalsföljsamheten följs. Det är positivt att ett arbete kring avtalsföljsamheten har påbörjats och att detta område fått större fokus. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att lägga fast en procentuell målsättning för att möjliggöra mätning av förbättringar över tid.

3.3 Genomförs det förebyggande arbetet enligt antagna riktlinjer?

Iakttagelser

Kommunstyrelsen har utsett kommunens controller för att samordna internkontrollarbetet i kommunen. Tidigare låg ansvaret på ekonomichefen. Tanken är att den nya organisationen ska öka fokus på arbetet med intern kontroll och att kontrollern ska vara drivande och samordnande i arbetet med intern kontroll inom kommunen samt säkerställa att förvaltningarna arbetar systematiskt och likartat med intern kontroll. Det finns dock inget uttalat uppdrag kring det förebyggande arbetet avseende EKO-frågor.

Inom moderbolaget Sandviken Stadshus AB finns en koncernekonom anställd sedan 2011 som också ska understödja bolagen även beträffande intern kontrollarbetet.

Det har utarbetats mallar för internkontrollplaner som förvaltningarna använder. I granskningen har noterats att förvaltningarna har kommit olika långt i arbetet med internkontrollplanerna. Förvaltningarna har dokumenterade planer men kvalitet och omfattning på dessa varierar. En del förvaltningar har valt att utöver kommunstyrelsens riskområden komplettera planen med egna kontrollområden. Internkontrollplanerna innehåller till viss del ett antal riskområden som är förknippade med oegentligheter.

Kommunens visionsdokument "Vision 2025" upplevs som kommunicerad och känd ute i verksamheten och flera av de intervjuade hänvisar till dokumentet. Uppfattningen i verksamheten är att dokumentet ligger till grund för arbetet i förvaltningarna.

Kommunen har inga framtagna dokumenterade rutiner för det förebyggande arbetet. I granskningen har noterats att det till exempel inte genomförs regelbundna uppföljningar av eventuella bisysslor hos personalen.

Reflektioner och bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen bör säkerställa att EKO-frågor inkluderas i internkontrollarbetet i större utsträckning än vad som idag sker så att ett förebyggande arbete inleds. Vi rekommenderar även kommunstyrelsen att se över huruvida kommunens "Vision 2025" är tillräckligt eller om den behöver kompletteras med en värdegrund.

Vi rekommenderar en utvidgning avseende kontroller av anställdas bisysslor inom såväl kommunen som bolagen. Den kontroll som görs vid anställningstillfället kan med fördel rutinmässigt stämmas av exempelvis vid det årliga utvecklingsamtalet.

När det gäller jäv är det också betydelsefullt att vara uppmärksam på bl a vänskapsjäv i alla former i samband med inköp och umgänge med leverantörer. Diskussioner kring jäv bör föras systematiskt på fler nivåer i organisationen.

Vi vill även framhålla vikten av att internkontrollplaner upprättas utifrån kommunstyrelsens direktiv och att dessa även innefattar EKO-frågor. Det är väsentligt att kommunstyrelsen och Sandviken Stadshus AB tydliggör vikten av ett systematiskt internkontrollarbete som innefattar EKO-frågor inom bolagen.

3.4 Genomförs kontroller av risker för oegentligheter?

Iakttagelser

Vi har uppmärksammat att det inte görs regelbundna och systematiska riskanalyser avseende risker för oegentligheter ute i kommunens förvaltningar.

Internkontrollplaner har upprättats inom kommunstyrelsen och på förvaltningarna.

I det löpande internkontrollarbetet genomförs kontroller och stickprov inom utvalda ekonomiprocesser och verksamhetsområden, men inte specifikt utifrån risker för oegentligheter. Hittills har uppföljning och redovisning fungerat tillfredställande enligt kommunstyrelsen. Men vid några tillfällen har någon enstaka förvaltning varit sen med sin årliga redovisning till kommunstyrelsen.

För bolag som inte utarbetat en internkontrollplan har det vid intervjuer framkommit att det inte görs systematiska kontroller kring oegentligheter.

I vår granskning framkommer det att det inte görs specifika bedömningar var det kan förekomma risker för oegentligheter och korruption, vare sig i kommunen eller i bolagen.

Reflektioner och bedömning

Vi bedömer att det är en brist att det inom kommunen inte genomförs systematiska kontroller inom EKO- området. Kommunstyrelsen bör säkerställa att det inom kommunkoncernen genomförs kontroller av risker för oegentligheter på ett systematiskt sätt.

3.5 Finns det en beredskap för oförutsedda händelser?

Iakttagelser

Vi har i granskningen inte tagit del av någon dokumenterad ärendegång vid hanteringen av eventuella incidenter. Det finns inte någon dokumenterad och systematisk beredskap för händelser i kommunen. Motsvarande förhållande gäller också bolagen.

Enligt de intervjuade hanteras en aktuell händelse olika avhängigt på vad som har inträffat. Men vi kan konstatera att hanteringen av eventuella händelser överlag sker på ett likartat sätt. Vid våra intervjuer framkom att samtliga förvaltnings- och bolagschefer inleder hanteringen med ett samtal med berörda personer som vid behov efterföljs av en utredning och bedömning.

Vid hantering av händelser uppger såväl bolag som förvaltningar att de upplever ett bra stöd från personalkontoret i de fall som varning, uppsägning eller avsked kan bli aktuellt. Vidare upplever förvaltningarna och bolagen även ett bra stöd från kommunjuristen i bl a rättsliga frågor.

Inom några förvaltningar har det varit incidenter och påbud. Händelserna har bl a inträffat vid kontanthantering och inköp. Aktuella händelserna har hanterats internt i berörd förvaltning. Kommunledningen har fått information om det inträffade. Det sker dock ingen systematisk rapportering av händelser till kommunstyrelsen.

När händelser kring oegentligheter och korruption uppdagats har dessa uppmärksammats av media. Detta kan ses såväl nationellt som inom Sandvikens kommun. I granskningen har noterats att kommunen har en mediapolicy och utbildningar har genomförts för chefer i kommunen avseende mediahantering.

I granskningen har noterats att det inte finns någon policy som pekar på att kommunen eller bolagen har en nolltolerans kring oegentligheter. Vid intervjuerna framhålls dock kommunens nolltolerans som en självklarhet. Kommunstyrelsen ska få information vid händelser ifrån nämnder/förvaltningar. I vilken utsträckning detta sker är vid granskningstillfället osäkert.

Reflektioner och bedömning

När vi ställt frågan i samband med intervjuerna så har svaren genomgående varit att hanteringen av händelser fungerar även fast det inte finns en så kallad beredskapsplan.

Efter vår sammanställning och analys av genomförda intervjuer med kommunkoncernföreträdare som har olika chefsbefattningar så är det tydligt att det inte finns en systematisk beredskap för den här typen av händelser.

Huruvida kommunstyrelsen får information om eventuella händelser som sker i kommunkoncernen är avhängigt händelsen och var denna inträffar. Informationen till kommunstyrelsen är en väsentlig del i hanteringen av händelser och för att kommunen ska kunna minska skadan på varumärket "Sandvikens kommun". Vidare är informationen en viktig del i det förebyggande arbetet för att undvika att liknande händelser uppstår inom kommunen.

Vår bedömning är att en dokumenterad ärendehantering av eventuella händelser behöver tas fram. Därefter är det viktigt att den implementeras och tillämpas.

3.6 Vilken uppföljning och rapportering förekommer?

Iakttagelser

Kommunens förvaltningar ska årligen rapportera utfallet av sina internkontrollplaner till kommunstyrelsen. Bolagen ska rapportera i enlighet med kommunens företagspolicy. Kommunstyrelsen arbetar enligt våra intervjuer också med uppföljning av avtalsföljsamhet. Som tidigare har lyfts fram under granskningen så ska åtkomst av gällande ramavtal förbättras i framtiden med hjälp av ett utbyggt datastöd.

Det har också förts diskussioner om möjlighet att signalera vid eventuella brister, misstankar om oegentligheter etc. Det finns i dagsläget inte ett utarbetat system för att signalera om oegentligheter inom vare sig kommunen eller bolagen.

Reflektioner och bedömning

Det är positivt att det finns kontinuitet och samordning beträffande årlig rapportering och uppföljning avseende nämndernas/förvaltningarnas internkontrollplaner till kommunstyrelsen. Detta system kan med fördel användas i arbetet med rapportering och uppföljning av EKO-frågor.

En likartad hantering bör kunna ske i bolagen.

Vår bedömning är att det underlättar för anställda att våga rapportera misstanke om oegentligheter och korruption om det finns ett enkelt signalsystem som är kommunicerat och känt i organisationen.

3.7 Seminarium beträffande risker för korruption och andra oegentligheter

Kommunrevisionen inbjöd till ett seminarium 2012-10-10. Seminariet var en del av vår granskning och syftade till att aktualisera frågor som uppkommit i samband med vårt granskningsarbete. Vidare syftade seminariet till att öka förståelsen för vilka risker som finns och behovet av ett aktivt förebyggande arbete.

Innehållet i seminariet bestod av följande områden:

- Risker för korruption och oegentligheter
- Noteringar från genomförda intervjuer

-
- Diskussion kring förebyggande arbete, behov av kontroller samt behov av uppföljning och rapportering.

Inbjudna till seminariet var ledande befattningshavare inom förvaltningar och bolag. Vid seminariet deltog representanter från Sandvikens kommun, Sandvikens Stadshus AB, Sandviken Specialfastigheter AB och Sandvikenhus AB.

I bilaga 1 återfinns vår presentation.

Vid seminariet gjorde vi sammanfattande noteringar från de diskussioner som fördes. Dessa återfinns i bilaga 2.